

Скорба О.А., к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»,

м. Суми

Оптимізація процесу фінансового управління джерелами формування основних виробничих фондів підприємства

У сучасних умовах, коли зберігається тенденція до падіння обсягів виробництва, зупиняються нерентабельні підприємства, спостерігається високий ступінь зносу основних виробничих фондів, виникає потреба в сучасному фінансовому менеджменті джерел фінансування відновлення основних виробничих фондів - перш за все тих, які здатні формувати самі підприємства. Разом з цим, головним залишається питання механізму процесу створення власних джерел фінансування, спрямованих у вигляді інвестицій в основні виробничі фонди.

Основні виробничі засоби є одним з факторів виробництва, і тому витрати, пов'язані з їх використанням, враховуються в складі виробничих витрат як окремий елемент, а самі витрати по використанню основних виробничих фондів відрізняються від інших витрат на виробництво і оборот. Якщо останні впливають з фактично здійснених витрат, то витрати, пов'язані з використанням основних виробничих фондів, включаються в собівартість розрахунковим шляхом, тобто нарахуванням амортизаційних відрахувань відповідно до прийнятої в законодавчому порядку методикою. В залежності від прийнятого способу нарахування амортизації отримуємо різну суму нарахувань, різну собівартість продукції, різну суму і динаміку формування амортизаційного фонду, відповідно і різну можливість підприємств до відновлення основних виробничих фондів. На сучасному етапі удосконалення господарського механізму амортизаційних відрахувань відбувається не на науковій основі (колишні розробки просто ігноруються), а методом "проб і помилок".

На наш погляд, амортизація за сучасних умов господарювання повинна виконувати такі функції:

- відшкодування коштів, вкладених у засоби праці (одним з призначень амортизації є повернення капіталу, вкладеного в засоби праці через перенесення їх вартості на вартість готової продукції);
- відтворна функція (забезпечення відтворення фізичного та морального зносу засобів праці за рахунок акумулювання в амортизаційному фонді необхідної кількості грошових коштів);
- накопичувальна функція (забезпечення акумулювання амортизаційних відрахувань в амортизаційному фонді);
- облікова функція (амортизація є засобом систематичного відображення на бухгалтерських рахунках процесу перенесення вартості засобів праці на готову продукцію, вироблену з їх використанням);
- фіскальна функція (амортизація створює можливості для регуляції підприємством рівня сплачених податків, а для держави - створює можливості для реалізації податкової політики).

Оскільки амортизація є інструментом державного регулювання економіки, то додатково можна виділити такі її функції:

- стимулююча функція (нарахування амортизації, формування та використання амортизаційного фонду повинні стимулювати підприємства до відтворення зношених і оновленню діючих засобів праці);
- регулююча функція (встановлення та використання законодавчо закріплених норм і нормативів для здійснення амортизаційних розрахунків, порядку формування та використання амортизаційного фонду).

На нашу думку, варто відзначити, що формуючи оптимальну амортизаційну політику, підприємство так само може обирати серед альтернативних методів нарахування амортизації, такі які передбачені стандартами GAAP, наприклад метод списання та заміни, метод групового та складного обліку зносу, метод оцінки основних засобів.

Вважаємо за необхідне підприємствам – надати можливість вільного вибору методу нарахування амортизації, як це передбачено міжнародними стандартами обліку, а не з жорстко регламентованого переліку визначеного національним законодавством. До речі, у Франції, на відміну від інших розвинених країн, норми амортизаційних відрахувань законом не встановлюються. Їх рівень визначається на основі норм, які історично склалися в кожній галузі. Такий підхід пояснюється тим, що амортизація повинна бути максимально наближена до реальних умов кожного діючого підприємства. Якщо підприємство використовує у звітності іншу норму амортизації, то воно повинно обґрунтувати податковому інспектору її доцільність.

Підводячи підсумок, необхідно відзначити, що в процесі реформування економічних стосунків в цілому і системи бухгалтерського обліку, зокрема, вітчизняні підприємства дістали можливість формувати власну амортизаційну політику з використанням вітчизняних методів нарахування амортизації, але не можна не враховувати і міжнародний досвід в створенні амортизаційної політики.